



ÖSTERSUNDS  
KOMMUN



# Riktlinjer för uppsättning av skyltar



Beslutade av Miljö- och samhällsnämnden  
2010-12-15  
Reviderad 2013-02-20

# Allmänt om skyltning

- Skyltar ska anpassas i storlek, utförande och innehåll till platsen, det vill säga stadsrummets eller landskapets skala och kulturhistoria samt omgivningens och byggnaders arkitektoniska särdrag. Viktiga arkitektoniska byggnadsdetaljer såsom listverk, omfattningar och dylikt ska lämnas fria.
- Skyltar ska placeras i omedelbar anslutning till den verksamhet som skylten avser och så nära entrén som möjligt. Hänvisningsskyltar placerade på annan plats bör inte tillåtas.
- Skyltar ska placeras så att de inte utgör fara för trafiksäkerheten, hinder för framkomlighet för personer med nedsatt orienterings- eller rörelseförmåga eller hinder för räddningstjänsten, snöröjning eller renhållning.
- Skyltar och deras belysning får inte vara störande eller ha ett anstötligt innehåll.
- Skyltar får inte utgöra reklam för varumärken. Undantaget är vissa anläggningar för sport och evenemang.

# Skyltning i olika miljöer

## Skyltning i stads- och tätortsmiljöer

Skyltar i olika former hör till stads- och tätortsmiljöer. Vi rent av förväntar oss att ha skyltar som vägleder oss när vi orienterar oss i dessa miljöer och visar oss rätt i det varierande utbud av varor och tjänster som erbjuds.

Den marknadsföring som sker genom skyltning måste anpassas till platsen och miljön för att den ska upplevas tilltalande och meningsfull. En felaktig skyltning kan leda till att stads- och tätortsmiljön upplevs som förfallen och skräpig vilket knappast gynnar näringslivet. Skyltar i den täta stads- och tätortsmiljön med gata - trottoar - hus behöver med rätt utformning inte vara stora för att fånga uppmärksamheten.

Skyltar får inte förekomma på bostadshus annat än i direkt anslutning till en lokal där affärsverksamhet bedrivs eller på ställningar som används vid uppförande eller ombyggnad av huset. I det fall det finns verksamhet i husets bottenvåning får skyltar inte uppföras på fasad med bostad bakom. Undantaget är nedersta bostadsvåningens bröstning under fönster. Ett visst avstånd ska hållas till fönsters underkant. En skylt får inte vara belyst på ett sådant sätt att boende störs. Karaktäristiska fasaddetaljer får inte skymmas eller övertäckas.

På trottoarer måste tillräcklig plats finnas för gående, personer i rullstol, barnvagnar etc. samt för renhållningsfordon. Skyltar får heller inte utgöra hinder för utryckningsfordon eller fara för synskadade.

De typer av skyltar som är lämpliga i stads- och tätortsmiljöer är fasadskyltar, uthängande skyltar, markiser och reklamfält vid butiker, kiosker och dylikt. Fristående tillfälliga skyltar, s.k. trottoarpratare är olämpliga.

## Skyltning i handels- och arbetsplatsområden



Vid infarter till arbetsplatsområden bör en orienteringstavla anordnas med anvisning om hur besökande hittar i området. Skyltningen kan göras på en samlingsskylt där företag erbjuds att skylta inom vissa angivna ramar. I bilorienterade handelsmiljöer får det anses befogat att skyltarna tar större ytor i anspråk. Skyltar ska dock placeras i direkt anslutning till verksamheten, antingen på byggnadens fasad eller fristående vid infarten till fastigheten eller området. Varumärken får inte förekomma annat

än i direkt anslutning till entré till verksamheten. Små företagsskyltar vid entrédörrar och i anslutning till porttelefon eller dylikt som endast vänder sig till besökande som står alldeles utanför entrén är inte bygglovspliktiga. På en byggnad med flera olika verksamheter ska skyltningen samordnas så att ett tilltalande helhetsintryck ges.

## Skyltning i bostadsområden

I områden med enbart bostäder får kommersiell skyltning generellt sett inte förekomma. Om verksamhet bedrivs i en bostad eller i ett bostadsområde ska skyltning utföras mycket diskret och vara anpassad såväl till områdets som till byggnadens skala och karaktär. På flerbostadshus bör skyltar utföras som fasadskylt och får endast placeras i omedelbar anslutning till verksamheten och inte mellan bostadsfönster. Fasadskyltar ska undvikas på en- och tvåbostadshus. Där är det lämpligare med en liten fristående skylt vid infart/entré.

## Skyltning på allmän platsmark



Allmän platsmark är sådan mark som i detaljplanen avsatts för allmänhetens nyttjande som t ex gator, gång- och cykelvägar, grönytor, torg m m. Allmän plats får inte mer än tillfälligtvis upplåtas för enskild verksamhet. Enskilda kan i princip aldrig ges dispositionsrätt till allmän plats och därmed inte heller bygglov för skyltar där. Lov kan dock ges för permanenta informations- orienteringstavlor eller vissa

tidsbegränsade skyltar (t.ex. för nöjesarrangemang, utställningar och mässor). Lov för skyltar på allmän platsmark bör ej beviljas på delegation utan beslutas av nämnden.

## Skyltning på kulturhistoriskt intressanta byggnader och områden

När det gäller skyltar på kulturhistoriskt intressanta byggnader och områden gäller stor återhållsamhet och anpassning till byggnader och platsen. Skyltar bör undvikas på fasader om de kan utföras som fristående vid infart eller entré.



## **Skyltning i glesbygd och längs allmänna vägar**

Vid skyltning på landsbygden är eventuell påverkan på landskapsbildningen en viktig faktor att ta hänsyn till. Landsbygden utgör en miljö som till stor del är fri från kommersiell skyltning och det bedöms också ligga ett allmänt intresse i att bevara denna miljö skyltfri. Samtidigt måste de näringsverksamheter som är lokaliserade till glesbygden ges möjlighet att exponera sig mot kunder och allmänhet.

Skyltning utanför detaljplanelagt område är inte bygglovpliktigt. Dock gäller rent allmänna varsamhetskrav enligt plan och bygglagen på all skyltning som placeras direkt på byggnader. För andra varaktigt uppsatta skyltar utanför detaljplanelagt område som inte uppger om en verksamhet på platsen krävs tillstånd från Länsstyrelsen.

Uppsättande av skyltar vid allmän väg kräver tillstånd från Länsstyrelsen enligt Väglagen om de inte är uppsatta på byggnad och uppger om en verksamhet på platsen. Skyltar inom vägområdet kräver Trafikverkets tillstånd men tillåts som regel inte. Det bästa är om hänvisningsskyltar kan sättas upp i form av vanliga vägs skyltar.

# Allmänna reklamplatser

Miljö- och samhällsnämnden har utsett ett antal platser, där skyltningen inte bara får göra reklam för verksamheter på platsen utan också "allmän reklam". Gemensamt för dessa platser är att det finns mycket ljus, färg och rörelse och att många passerar.

## **Av miljö- och samhällsnämnden utsedda allmänna reklamplatser**

"Östersunds Centralstation" och därtill hörande parkering och torg.

"Gustaf III:s torg"

"Lilllänge handelsplats"

"Stadsdel Norr C7" handelsplats inom område benämnt C7 i översiktsplan.

"Sponsorreklam" inom och vid arenor och idrottsplatser.

Skylten ska uppfattas tillhöra just den utpekade platsen. Vid osäkerhet kontakta miljö- och samhällsnämnden.

## **Riktlinjer för allmänna reklamplatser**

På de platser som utsetts till "allmänna reklamplatser", får reklamskyltar som innehåller företags- och/eller varumärkesreklam utan direkt bindning till platsen eller byggnaden sättas upp. Naturligtvis gäller kommunens riktlinjer för uppsättning av skyltar och lokala skyltprogram även dessa skyltar. Den exakta omfattningen av skyltning vid de platser som utpekats som allmänna reklamplatser avgörs av nämnden i det enskilda fallet.

## **Skyltar på allmänna reklamplatser, offentlig plats**

Skyltar och skyltanordningar är bygglovspliktiga. När de står på offentlig plats är de även tillståndspliktiga enligt ordningslagen. Tillstånd söks hos polismyndigheten som remitterar ärendet till kommunen (avdelning Trafik- och park). Där prövas lämpligheten med hänsyn till skötseln av den offentliga platsen, dess användning, stadsbild, miljö och trafik. Kommunens (avdelning Trafik- och park) medgivande är en förutsättning för både polistillstånd och bygglov för dessa skyltar.

## **Skyltar på allmänna reklamplatser, privata fastigheter**

Skyltar och skyltanordningar som placeras på privata fastigheter kräver markägarens medgivande innan bygglov kan beviljas.

# Utformning och placering av olika typer av skyltar

## Fasadskyltar

Fasadskyltar är enkelsidiga och monteras direkt på en byggnads fasad och kan vara utförda som fristående bokstäver, skivskyltar, skyltlådor eller målade skyltar. En sådan skylt kan förses med belysning på olika sätt. Fristående bokstäver ger ofta ett mindre intrång i en byggnads arkitektur och är att föredra framför en rektangulär skylt.

Ljuslådor, lådor med inbyggd belysning, är sällan lämpliga i stadsmiljö. De kan accepteras i industriområden.

Om det finns bostäder i våningen ovanför en skylt ska ett tillräckligt mellanrum finnas mellan skylten och bostadsfönster. Belysning av en sådan skylt får inte störa boende.

## Uthängande skyltar, flaggskyltar



En flaggskylt bör inte sticka ut mer än 1,2 meter från fasad och får inte sättas upp så att de med sin lägsta del skjuter ut över en gångbana på lägre höjd än 2,30 meter eller över en körbana på lägre höjd än 4,70 meter. Skyltar som sticker

ut över körbana behandlas synnerligen restriktivt eftersom det är ett utrymme som i första hand reserveras för trafikskyltning.

För att inte hindra gatuunderhåll och snöröjning skall fasta permanenta skyltar inte sättas upp så att de med sin lägsta del placeras närmare en körbana än 1,00 meter på lägre höjd än 4,70 meter.



## Takskyltar

En takskylt är en skylt placerad på en byggnads tak eller ovan dess taklist. Dessa skyltar prövas mycket restriktivt då de i regel påverkar arkitektur och stadsbild i hög grad.



## Affischpelare

Affischpelare är en typ av reklamordning avsedd för allmän reklam. Belysta och/eller bildväxlande affischpelare bör inte placeras i bostadsområden eller i den täta stadsmiljön annat än med stor omsorg om placering och utförande. I intensiva trafikmiljöer tillåts inte affischpelare som genom snabba växlingar, blinkningar eller dylikt påverkar trafiksäkerheten.

## Flaggor av duk

Reklamflaggor, både på fristående flaggstång och på fasad, bör användas restriktivt i stads- och tätortsmiljöer. Enstaka fristående flaggstång avsedd för nationsflagga är inte bygglovspliktig. En flagga med ett kommersiellt budskap som sitter uppe dygnet runt räknas som skylt och är därmed bygglovspliktig.

## I skyltfönster

Folieskylt eller screentryck på insidan av skyltfönster är inte bygglovspliktigt. Den täckta delen av skyltfönstret bör inte överstiga en femtedel av glasarean.

## **Fristående tillfälliga skyltar, ”trottoarpratare”**

Så kallade trottoarpratare (två skyltar som lutar mot varandra) bör användas sparsamt eftersom de kan utgöra hinder eller fara för synskadade och rörelsehindrade. Konstruktionen ska vara stabil och bredden får vara högst 0,75 meter. De ska placeras intill fasaden vid entrén och återstående fri bredd av trottoaren ska vara minst 1,6 meter. De får endast stå uppställda under butikens öppethållande och ska tas in när butiken är stängd. Skylten kräver polistillstånd på allmän plats. Roterande, vinddrivna trottoarpratare får inte användas på trottoar.

## **Bildväxlande skyltar**

Bildväxlande skyltar av olika typer, displayer etc. är svåra att anpassa till kulturhistoriskt och arkitektoniskt intressanta byggnader och miljöer. De fångar uppmärksamheten och kan av trafiksäkerhetsskäl inte användas i trafikintensiva miljöer. Skiftande ljus från denna typ av skyltar kan störa boende i närheten. De ska därför användas mycket återhållsamt och utformas med stor hänsyn till omgivningen. Blinkande skyltar upplevs som mycket påträngande och störande och bör inte tillåtas.

## **Markiser**

Markiser enbart för solavskärmning är inte bygglovspliktiga. Markiser med reklamtext räknas däremot som skylt och är bygglovspliktiga.

## **Reklamytor**

Kiosker, butiker och dylikt har ofta behov av dagsaktuell annonsering. Bygglov kan då beviljas för reklamfält utan att lov krävs för varje ändring inom fältet. Reklamfältet ska vara tydligt avgränsat och anpassat till byggnaden och omgivningen.

## **Vepor och banderoller**

Vepor och banderoller (tryck på tyg, nät eller mjuk plast) har en tillfällig karaktär och kan vara lämpliga vid speciella tillfällen när någon vill annonsera ut ett tillfälligt budskap. Vepans tillfälliga karaktär gör att den endast bör sitta uppe under en kortare tidsperiod. Bygglov för vepor och banderoller bör således endast beviljas då ansökan avser ett tidsbegränsat lov. För att ett tidsbegränsat lov ska vara möjligt måste budskapet också vara av tillfällig karaktär. Det innebär att bygglov inte kan ges till allmän reklam om en varaktig pågående verksamhet.

## Byggskyltar

Vid byggarbeten för vilka bygglov lämnats får en eller flera byggskyltar uppföras utan särskilt lov. Byggskylt ska placeras inom den berörda fastigheten eller det arbetsområde som angetts på situationsplanen i bygglovet och ska tas bort när arbetena är färdigställda.

## Bygglovsfria skyltar

Små skyltar med namn eller företagsnamn i omedelbar anslutning till byggnadens entré kräver inte bygglov. Skylten ska vända sig till personer som står vid entrén och vara monterad på byggnad, i direkt anslutning till entrén, i entréplanet. Skylten får inte skymma viktiga arkitektoniska detaljer på byggnaden. Skylten ska vara anpassad efter andra namnskyltar. Fastighetsägaren måste tillfrågas före montering.



## Andra typer av skyltar

### Volymskyltar m.m.

Även de anordningar som inte är utformade som en traditionell skylt räknas som skylt om de har ett kommersiellt budskap. Hit räknas exempelvis ballonger förankrade till marken, uppställda föremål etcetera. Det är syftet och budskapet som är avgörande om den räknas som skylt.

### Affischer, annonser och anslag

Enligt de lokala ordningsföreskrifterna kräver affischer, annonser och liknande anslag polistillstånd om de vetter mot allmän plats.

# Samhällsbyggnad

Östersunds kommun, 831 82 Östersund. Tel. 063- 14 30 00 vx.  
[www.ostersund.se](http://www.ostersund.se)

